САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУҺУН
ХАҺЫАТА

ХАҺЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№30 (8625). КУЛУН ТУТАР 13 КҮНЭ, ОПТУОРУННЬУК. СЫАНАТА — 1 СОЛК. 10 ХАРЧЫ.

● ЭҺИГИНИ ХАЙДАХ ХААЧЧЫЙАЛЛАР?

ЭМЧИТ УОННА ЫАРЫҺАХ ИНТЭРИЭСТЭРИН КӨРӨН...

Редакцияҕа республикатааҕы «Аргыс» национальнай страховой компания генеральнай директора Е. Е. Борисов уонна кинини арыаллаан бу компания Чурапчытааҕы филиалын директора А. А. Дыдаева кэлэ сырыттылар. Сүрдээх интэриэһинэй кэпсэтии буолан ааста. Туох-хайдах кининэ, страховой компания генеральнай директора улууска туох сыаллаах кэлэ сылдьарын сурастыбыт.

—Бастатан, общественнай үлэбинэн дьаххэ. Ол эбэтэр Госдума депутата В. Н. Басыгысовка общественнай көмөлөһөөччүтэ буолбутум. Онон кинини кытта хас да төгүллээн көрсүстүм. Ааспыт сыл сэтинньигэ кэлэ сылдьан коллективка көрсүһүү оҥорбута, отчуоттаабыта. Отчуоттартан биллэххэ уонна В. Н. Басыгысов бэйэтэ да билиннэринэн, Россия, республика уонна улуус таһымынан депутаттары кытта сибээс суох буолуута баар чахчы эбит. Дьэ, ол иһин даҕаны: «Мандат ылаат сүтэн хаалаллар»,—диэн депутаттарбыт аадырыстарыгар бөрүкүтэ суох этии норуот тылын тамаҕар баара итинтэн. Иккиһинэн, Госдума депутаттара бары да сыл баһыгар-атаҕар, кырдьык, радионан тыл этээччилэр, отчуоттааччылар. Радионы республика нэһилиэнньэтин 20-чэ эрэ бырыһыана түбэһэн истэрэ буолуо. Онон киниэхэ арааһа эмиэ кыайбан хааллахтар. Аны хайыы да депутат отчуотугар, арай, чахчы үлэлии-хамсыы сылдьар курдук этээр. Оттон ол үлэтэ көрүөтүгэр, быыбардааччыларыгар биллибэт-көстүбэт ээ.

Билиҥҥи, общественнай көмөлөһөөччүлэр, ити этиллибиттэри суох оҥорор, депутат үлэтин киэҥ араҥаҕа тиэрдэр итэҕэлэ биир итинник депутат нэһилиэнньэни кытта хардарыта сибээстээх буоларыгар анаан үлэлээн эрэбит. Общественнай көмөлөһөөччүлэр республика, улуус, Россия таһымынан баар буолаллар. Оссо нэһилиэктэр исторнигэр эмиэ талыллыахтара. Мин республика үрдүнэн көмөлөһөөччү дэнэбин, улуустарга бэйэм булан анаталыыбын. Эһиги улууска Госдума депутатын көмөлөһөөччүтүнэн капитальнай тутуу управлениетын начальнига А. М. Кириллин сөбүлэһэн аһанна. Итинник аны кини нэһилиэктэргэ бэйэтин активын булуо. Мэһэйдэргэ кыһалҕа элбэх буоллаҕа. Онон хайыык боппуруос хайыык таһымыга туруорулларыгар итии активистар биһиэхэ депутакка көмө буолуохтара. Депутат В. Н. Басыгысов уонна нэһилиэнньэ хардарыта сибээстээх итинник схеманан үлэлэтэхит. Биллэн турар, депутат көмөлөһөөччүлэрэ, актива эмиэ депутат бэйэтин курдук үрдүк хаачыстыбалаах, достойнай дьон буолуохтаахтара ойдонор. Итинник бу Уус-Алдан улууһугар сырыттым, эһиэхэ иккис улууһунан кэллим.

—Егор Егорович, оттон «Аргысмедстрах» генеральнай директорын быһыытынан, туох хамнастаах үлэҕинэн тугу этиэҥ этэй?

—Улуустааҕы киин балыыһаҕа сылдьан коллективы кытта көрүстүм, үлэбин отчуоттаатым. Үксэ ыйытыы-эппиэт быһыытынан барда. Медицинскэй страхованиеҕын оннун-тойун булбута бу да көрсүһүүгэ көстөр. Ол курдук, бу өттүнэн улахан ыйытыы, өйдөммөт суох буолла. Арай Госдума депутатын көмөлөһөөччүтэ [illegible] улуустааҕы киин балыыһата саҥа хаас тутуутун туруорустубут.

—Улууска кини, ол эбэтэр «Аргысмедстрах» уонна «Сахамедстрах» баарбыт. [illegible] туһа баара. Кими кини хаһаҕыный?

—Тэҥ партнердарбыт. Ууссаа кылаахаҕы түөрэтэр аналлаах үлэлиибит. Дьону эмтээһин, харчылааһын, харчыламмыт, эмтээһин хаачыстыбатын үрдэтэргэ врачтар хамнастарын үрдэтэргэ, кинилэри хайдах интэриэстиирэ үөрэтэ сылдьабыт. Быһата, врач хамнаһа кини төһө элбэх киһини эмтээбититтэн тутулуктаныахтаах. Бу хайдах да олоххо киллэриллиэн табыллар. Билигин врач штатынан биир хамнаһы хамнастаах буолан күн чаастарынан эрэ үлэлииргэ баар суол. 4-5 чааска үлэттэн бүтэн барыы буолар. Оттон поликлиникалар оттуулуулара, электро-уота туһаныылара төлөбүрдээх оруннуогун? Маныаха онноҕу ирдиирбит биир—поликлиникалар, дьону эмтиир ФАП-тар муҥутуур туһаналлыахтаахтар, быһата, куралахсылаах тураллара ирдиллэхтээх. Бу—сүрүн ирдэбил.

Аны кылаабынай үлэбитигэр киирдэххэ, этиллибитин курдук, икки страховкалыыр компаниялар үлэбит-хамнаспытын тыырсан, чуолкайдаһан олоробут. Биһиги «Аргысмедстрахха» улуус киин балыыһата, Сылаҥ, Хоптоҕо, Болугур, Хаяхсыт, Хатылы курдук улахан нэһилиэктэр балыыһалара киирбиттэрэ. Ааспыт сылга биһиги линиябытынан 9 мөл. солк. оҥоруу оҥордубут. Ити киһиэнэҕи сыатин 4,5 тогус элбэх. Итиэнэ үбү «Аргысмедстрах» үлэлээн ылла. Суукка-ҕа стационарга сытыы, эмтэнии иһин 600 солк., врач биир киһини приемнааһына 57 солк. курдукка тахсар. Оннук төлөөн кэллибит. 4-5 сыллааҕыта, өйдүүгүт, кырдьык, мээхэй балыыһалара этэ. Дьон 9-туу ыйга тиийэ хамнас аахсыбат, балыыһаларга эми-томи тиийбэт этэ. Биир чэйи (заварканы) 4-5 ыарыһахха тиэрдэ сатааһын тахсара, тансс-сип биир оннук тиийбэтэ.

Билигин атын хартыына, көр. Балаһыанньа улаханнык, тосту да диэххэ, көнүө. Эми-томи, эттэнэр кыах толору баар.

—Ыарыһах тоһо үһүннүк эмтэнэрин, ол кодьүүһүн тоһо хонтуруоллаһаҕыт, бэрэбиэркэлиигит? Оссо кырдьаҕас дьону балыыһаҕа ыла сатаабат буолар балаһыанньа баар курдуга...

—Кырдьаҕастар дьиэлэрэ аһыллыбаппар, улуустарга ити балаһыанньа балачча түбүстэ, үнүргүттэ. Кырдьаҕастар дьиэлэрин социальнай көмүскэл управлениелара ылыахтар. Онон балыыһаларга көһөрүүскэ аччаабыта биллэр. Оттон ыарыһаҕы балыыһаҕа көҥүлэ суох сытыарыы тахсар. Холобур, Бороҕонтон биир ыарыһах сытан эрэ 10 хонукка анаан бааро сытыы сылдьыбыта баар. Хонтуруол бэрээдэгинэн реестрдэри көрө олоробут. Итинник улуустан бу кэлин 143 ыарыһах историятын үөрэтэн көрдүбүт. Онно 25 араас суол кэһиилэр, ол иһигэр 2 күһаҕанник эмтэһии холобурдара бааллар, 2 түгэҥҥэ ханнык да документация суох этэ. Итинник балыыһа отделениеларынан, нэһилиэктэрдээҕи участковай балыыһаларынан түс-түһүнэн ымпыктаан-чымпыктаан көрөбүт. Дьахтар консультациятыгар 342 түбэлтэттэн 34 кэһиини буллубут. Медико-экономическай стандарт диэни ирдиибит. Рынок усулуобуйатыгар эмтиибит, үлэлиибит.

—Сапрей оҥоһуллуутун ким төлүүр?

—Оннук түбэлтэни республика бюджета уйунар, биһиги ороһоммут. Оттон хас биирдиин ыарыһах хайдах эмтэнэрин көрө, бэрэбиэркэлии уонна төлөһө олоробут. Медстрахованиеҕа эһиги улуустан үп-харчы киирэтэ биир бастыҥнар ахсааннарыгар сылдьар.

—Егор Егорович, дьэ, элбэх сонуну иһитиннэрдиҥ-биллэрдиҥ, сиһилии кэпсээниҥ иһин баһыыба.

С. СМИРНИКОВА кэпсэттэ.

КЭРЭҔЭ УҺУЙААЧЧЫБЫТ

Л. Ю. Макарова Сылаҥ нэһилиэгэр оҕолору ырыаҕа дьарыктыыр. Элбэх үлэни көрсөн ырыаҕа уһуйбут оҕолоро үүстэр. Ол курдук, Катя Дьячковская, Лена Матвеева, Вика Федорова, Гоша Ноговицын уо. д. а. ыллыылларын истибит эрэ бары астыналлар. Любовь Юрьевна быйыл нача үөрэтэр оҕото Париижа баран кэлиилэр. Кэрэҕэ уһуйааччыбытыгар саҥаттан-саҥа ситиһиилэри баҕарабыт.

Сардаана МОНАСТЫРЕВА,
Сылаҥ орто оскуолатын VI «а» кылааһын үөрэнээччитэ.

Администрация Чурапчинского улуса

РАСПОРЯЖЕНИЕ

№ 126 От 1 марта 2001 г.

О ПРОВЕДЕНИИ ВЕСЕННЕГО САНИТАРНОГО 2-Х МЕСЯЧНИКА В УЛУСЕ

Во исполнение Закона РФ «О санитарно-эпидемиологическом благополучии населения» от 30. 03. 1989 г. ст. 24, 22, Указа Президента Республики Саха (Якутия) № 700 от 04. 04. 1994 г. «О неотложных мерах по улучшению санитарного состояния населенных пунктов РС (Я)», «Санитарных правил содержания территорий населенных пунктов РС (Я)» от 14. 08. 1995 г., в целях улучшения санитарного состояния территорий населенных пунктов, охраны водоемов и рек от загрязнения, предупреждения инфекционных заболеваний среди населения, РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Объявить с 15 марта по 15 мая 2001 г. санитарный 2-хмесячник в улусе.

2. Для четкого руководства за ходом весеннего санитарного 2-хмесячника создать улусную комиссию. Председателем комиссии назначить Яковлева И. П., —зам. главы улуса по социальным вопросам.

3. Главам сельских администраций:

—создать комиссии для организации контроля за ходом весеннего санитарного 2-хмесячника;

—разработать комплексный план по оздоровлению санитарного состояния населенного пункта (снос заброшенных строений, благоустройство дорог, улиц, площадок, озеленение территорий, обустройство водозаборов);

—организовать и провести мероприятия по очистке территорий населенных пунктов от зимних накоплений мусора, нечистот;

—прикрепить территории улиц, площадей за предприятиями, организациями и микрорайонами (туолба) по очистке и благоустройству;

—выделить и утвердить распоряжением главы наслега, села отдельное место для вывозки балбахов;

—категорически запрещается накопление навоза в виде стогов;

—очистить и вывести навоз с мест водопоя КРС;

—организовать субботники по самочистке.

4. Руководителям всех предприятий и организаций:

—навести должный порядок на подконтрольной им территории, складировать, вывести металлолом, промышленные и хозяйственно-бытовые отходы, провести очистку общественных туалетов от зимних нечистот, брикетов и мусора, вывезти на свалку до 20 апреля 2001 г.;

—подготовить объекты к работе в весенне-летний период;

—подготовить работу по благоустройству территорий;

—организовать массовые субботники по очистке.

5. Начальнику МУ УЖКХ Новгородову В. Н.:

—по уничтожению бродячих собак и кошек проработать вопрос приобретения инъекционного ружья на примере других улусов, изыскать средства;

—подготовить подъездные пути свалок, установить указатели, подготовить площадки для вывоза отходов;

—организовать и провести уборку и вывоз зимних нечистот и бытовых отходов на свалку;

—провести очистку и ремонт надворных туалетов, мусоросборников и других имеющихся санитарно-технических сооружений;

—подготовить летние надворные установки.

6. Частным домовладельцам:

—провести уборку территорий усадеб, также территорий вдоль проезжей части улиц возле своих усадеб, вывозить нечистоты и мусор на свалку (хозяевам, имеющим собак, содержать собак на привязи и вольерах).

7. Улусной комиссии:

—разработать план работы, график выездов в населенные пункты;

—проводить совместные рейды по плану-графику;

—по результатам проверок заслушать отчеты сельских администраций, руководителей предприятий, организаций на выездных заседаниях комиссии.

8. Председателю улусного комитета по охране природы, главному государственному санитарному врачу, начальнику ветеринарного управления:

—установить строгий контроль за ходом проведения санитарного 2-х месячника;

—жестко применять меры административного воздействия в виде штрафных санкций в полном объеме;

—информировать население о ходе весеннего санитарного двухмесячника через средства массовой информации.

9. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава администрации улуса А. А. ШАДРИН.

АЛДАН УОКУРУГА: ПРОМЫШЛЕННОСТЬ УОННА ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН СИБЭЭСТЭРЭ БӨҔӨРГҮҮР

Олунньу 27—кулун тутар 2 күннэригэр Нерюнгри куоракка Алдан уокуругар киирэр 7 улуус түмсүүлэрэ буолан ааста. Итиниэ биһиги улуустан 9 киһилээх делегация улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Петр Николаевич Мишкин салайааччылаах кыттынна.

Алдан уокуруга Саха сирин 5 уокуруктарыттан биир улаханнарынан буолар. Уопсай территорията 364,7 тыһ. кв. километр, нэһилиэнньэтэ 268,4 тыһ. киһи. Бу уокурукка Саха сирин промышленнай бородуукусуйатын 12, таас чоҕу хостооһун 80-тан тахса, дьыалабыай маһы бэлэмнээһин 27, ювелирнай оҥоһук 40, тыа хаһаайыстыбатын бородуукусуйатын 30 бырыһыана оҥоһуллар. Уокурук автотранспортнай предприятиелара республика таһаҕаһын 30, пассажирдарын 15 бырыһыаннарын таһаллар. Манна республикаҕа регистрацияламмыт орто уонна улахан тэрилтэлэр 23.5 %-нара үлэлииллэр.

СУОЛЛААҔЫ БЭЛИЭТЭЭҺИННЭР

Айаннаан истэххэ Нерюнгри трассата Саха сирин хорук тымыра буолара тута биллэр. Арааһа кыамталаах таһаҕас тиэммит массыыналар бысталы биэрбэккэ сүүрүһэллэр. Суол-иис даҕаны кэнэтэ, оҥоһуулааҕа, күннэтэ көрүллэрэ-истиллэрэ биллэр. Урукку өттүгэр сылдьыбыт буоламмын, тэҥнээн көрө, туох уларыйыы тахсыбытын бэлиэтии истим.

Заправкалыыр пууннар, дьону аһатар остолобуойдар, кафелар элбээбиттэр. Көмүс хостоммут сирдэрэ урут истиэп кэриэтэ маһа суох эбит буоллахтарына, билигин абына-табына да буоллар ойуур үүнэн эрэрэ сэргэх көрүҥү биэрэр. Сааскы кэмэ ордук Алдан, Нерюнгри диэки чугаһаан истэх айыы хайалар, сопкалар көстүүлэрэ кэрэлэринэн киһини тардаллар.

ЧАҔЫЛХАЙ ТАЛААННААХ ЭБИТТЭР

Тиийбит күммүтүгэр олохпутун-дьаһахпытын булуонон баран концерга сырыттыбыт. Нерюнгрилар үҥкүүнү ыллайа-хото тутар эбиттэр диэн санааҕа кэллибит. Ол курдук, Бүтүн Россиятааҕы, Саха Республикатынааҕы, Нерюнгри куораттааҕы көрүү-конкурстар лауреаттара «Северяночка» үҥкүү ансамблын уонна эмиэ итиннээн итэҕэһэ суох ыллаах-туойаах «Надежда» бальнай үҥкүү ансамблын коллективтарын толорууларын киһи көрдөр-көрө олоруох курдук. Барахсаттар өрө биэрэн, тибийэн-табыйан, туттан-хаптан үҥкүүлээн бардахтарына мэктиэтигэр сцена муостата кэдэгинийэргэ дылы. Концерга куораттааҕы көрүү-конкурс лауреата «Айылгы» вокальнай ансамбль толоруулара улахан сэҥээриини ылла. Бу саха кыргыттарын түмэр ансамбль таҥаһа-саба, толоруутун маастарыстыбата үрдүгэ биһигини үөрттэ.

КОЛЛЕГИЯ МУНЬАҔЫТТАН

Олунньу 28 күнүгэр Соҕуруу Саха сирин регионун сайыннарыы агентствотын Республикатааҕы коллегиятын Алдан уокуругун Сэбиэтинии холбоһуктаах муньахтара буолла. Муньахха киирии тылы СР Правительствотын Председателин бастакы солбуйааччы, үһэ аттаммыт коллегия председателэ А. К. Акимов киирии тылынан аста. Кини Алдан уокуругар киирэр улуустар бу иккис улахан түмсүүлэрэ буоларын бэлиэтээтэ. Атын уокуруктарга эмиэ маннык түмсүүлэр ыытыллаллар, итиннэ ааспыт сыл түмүктэрин, үүммүт саҥа үйэ бастакы сылын былааннарын туһунан кэпсэтиһиллэр буолаахтар диэтэ. Алдан уокуругар киирэр Соҕуруу Саха сирэ сайдар кэскилэ улаханын, чоҕу хостооһуҥҥа Россияҕа биир элбэх саппаастаах, инники кэскиллээх регионунан, тимир рудатын туһаҕа таһаарыыга металлургическай база буолар кыахтааҕын, электроэнергияны оҥорууга эмиэ инники аһаҕаһын бэлиэтээтэ. Бу уокурук кэлим сайдыытын программатын оҥорор наадатыгар сорох салааларга федеральнай программаҕа киирэн үлэлэһэргэ сорук туруорда.

Бастакынан, «Саха Республикатын Правительствотын 2000 с. ахсынньы 15 күнүнээҕи 645 №-дээх «Саха Республикатыгар 2001 сылга 5000 саҥа рабочай миэстэлэри бэлэмнээһин түс сыаллаах программатын толоруу хаамытын туһунан» боппуруос көрүлүннэ. Информацияны СР ачыгый предпринимательствоҕа уонна дьарыктаах буолууга министрин э.т. А. Н. Скрябынин оҥордо. Кини программаны толорууга быһаарыы таһаарыллыбытын бэлиэтээтэ. Хас улуус аайы бу дьыаланы олоххо киллэриигэ туһунан былаан наадатын кыалла илигин кириитикэлээтэ. Министерстволары, ведомстволары кытары күүскэ үлэлэһэр наадатыгар тохтоото. Боппуруоһу сүрүннээһин улуустар баһылыктарыгар сүктэриллэрин ыйда.

Нерюнгри куорат баһылыга В. В. Старцев тыа сирин олохтоохторун промышленноска чугаһатарга ыҥырда. 60 эдэр маны үлэҕэ ылан олорор дьиэнэн хааччыйыахтыын сөп диэтэ. 81 квартиралаах олорор дьиэни туһаҕа киллэриигэ уокурукка киирэр улуустар бары кыттыһан үлэлииргэ ыҥырда.

Үүс-Алдан улууһун баһылыга В. Н. Черноградской эбии үлэ миэстэтин булууга анал программанан үлэлииллэрин иһитиннэрдэ. Ол курдук, 47 киһини көмүскэ, 60 киһини алмааһы шарылааһыныгар үлэлэтэхпит диэтэ.

Амма улууһун баһылыга В. А. Пахомов көмүһү хостооһуҥҥа улуустар анал сири лицензия быһыытынан ылан бэйэлэрэ тэрийэн үлэлэтэллэрэ наадалааҕар тохтоото. Оччоҕо улуустар экономическай өттүнэн интэриэстээх буолуо этилэр диэтэ.

Иккиһинэн, «Алдан уокуругун тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар улуустара промышленнай тэрилтэлэри кытары бииргэ үлэлэһиилэрэ» диэн боппуруос көрүлүннэ. Информацияны Алдан уокуругар СР Президенин бэрэстэбиитэлэ В. С. Тихонов оҥордо. Кини тыа хаһаайыстыбатын бородуукусуйатынан промышленнай тэрилтэлэри хааччыйыыга дуогабардары түһэрэн үс хайысханан үлэлиэххэ диэтэ. Ити—сабыылаах (балыыһа, детсад, о.д.а.), промышленнай, атыылыыр-эргиир тэрилтэлэри уонна общепит тэрилтэлэрин кытары дуогабарынан үлэлэһии. Онуоха тиэйии-таһыы ороскуотун сороҕун Правительство төлөһөрө наадатын этэ.

Бу боппуруоска бастакынан тыл этиит тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуонка министрин солбуйааччы А. П. Самсонов тыа хаһаайыстыбатын бородуукусуйатынан хааччыйыыга бородуукусуйаны хаһаанар миэстэни, батарар тэрилтэлэри булууга уонна сыанатыгар үлэлэһэргэ этэ. Маныаха сыаналары быһаарсыыга анал комиссия тэрийэргэ туруорууста.

Чурапчы улууһун баһылыгын бастакы солбуйааччы П. Н. Мишкин Нерюнгри куораттыын бииргэ үлэлэһэбиппит 24-с сылбыт диэтэ. Салгыы кини биһиэхэ тиэрдиллибит этинэн, үүтүнэн, хортуоппуйунан хааччыйыы сыыппараларын толоруохпут диэн эрэннэрдэ. Маныаха быһаарар оруолу сыананы олохтооһун ылыаҕа диэн тоһоҕолоон бэлиэтээтэ. Убаһа этэ кэлин кэмҥэ улахан көрдөбүлүгэр (спрос) туһанар буолла, онон кинини пропагандалааһыныгар, маннааҕылары хааччыйыыга болҕомтону уурарбыт наадатын ыйда. Саҥа дьиэни тутуһууга үлэлэһэргэ, ыччаты промышленноска чугаһатарга ыҥырда.

Нерюнгри куорат дьаһалтатын бастакы солбуйааччы И. Н. Костромин тэрилтэлэргэ үлэлээбэт нэһилиэнньэ куоракка олорооччулар 80 бырыһыаннарын ылларынан, кинилэри хааччыйарга болҕомтону уурарга, «Нерюнгритааҕы пищекомбинат» МУП директора В. И. Киянова бородуукусуйаны хаһаанарга, батарарга аналлаах оптовай ыскылаат тутарга эттилэр.

Үһүс боппуруоһунан муус устар 25—26 күннэригэр Саха Республикатын Президенигэр буолбут муньах боротокуолун толоруу хаамытын, 2000 сыл алтынньы 3—4 күннэригэр СР Президенэ М. Е. Николаев Алдан улууһугар рабочай сырыытын түмүктэринэн боротокуол толоруутун, 2001 сыл тохсунньу 24 күнүгэр СР Правительствотын Председателэ В. М. Власов Алдан уокуругар ыыппыт муньаҕын боротокуола толоруутун уонна СР Правительствотын 2001 сыл тохсунньу 26 күнүгэр таһаарбыт 49 №-дээх «Саха Республикатын өйүүргэ промышленнаһын комплекснай соруктарын туһунан» уураах толоруутун туһунан көрүлүннэ. Информацияны бу боротокуоллары толорууга быһаччы сыһыаннаах министерстволар салайааччылара оҥордулар.

Дьыалабыай маһы кэрдиигэ 2000 сылга Чурапчы улууһа («Чурапча-лес» филиал) 500 кубометры бэлэмниэхтээҕин 1228 кубометры бэлэмнээбитэ, бу сылга киирэн баран эбии үлэлээн ити сыыппара 1800 кубометрга тиэрдиллибитэ бэлиэтэннэ.

Коллегия муньаҕын үлэтигэр ыҥырыллан кыттыбыт Абалаахтааҕы эмтээх бадараанынан эмтиир лечебница директора, «Сосновка» профилакторий кылаабынай врача Д. Г. Тихонов салайар тэрилтэтин үлэтин-хамнаһын туһунан кэпсээтэ.

НЕРЮНГРИТААҔЫ ТЕХНИЧЕСКЭЙ ИНСТИТУККА

Нерюнгритааҕы техническэй институт (СГУ филиала) администрациятынан Алдан уокуругун бу түмсүүтүн кыттыылаахтарын көрсүһүүлэрэ буолла. СР Правительствотын Председателин бастакы солбуйааччы А. К. Акимов институт салалтатын бу ыытыллар түмсүү сыалын-соругун кытары билиһиннэрдэ. Салгыы институт салайааччылара бэйэлэрин үөрэхтэрин кыһатын үлэтин-хамнаһын, проблемаларын кэпсээтилэр. Сылга илин эҥэр улуустарга анаан 40-тан тахса целевой миэстэ көрүллэр эбит. 2001 сыл түмүгүнэн ити миэстэлэргэ 108 студент үөрэнэ киирбит. Ол эрээри үөрэххэ билиилэрин таһыма сөп түбэспэккэ, элбэх оҕо тохтуур эбит. Эрдэтээҥи сылларга 70 бырыһыаҥҥа тиийэ сылдьыбыт, кэлин ити 30-ча бырыһыаҥҥа диэри намтаабыт. Саха оҕолоро, сүрүнүнэн, нууччалыы мөлтөхтүк саҥаралларыттан ыарырҕаталлар эбит. Онон итиниэ эрдэттэн үөрэтэргэ сүбэлээтилэр.

Биһиги улууспут баһылыгын бастакы солбуйааччы П. Н. Мишкин институкка 25 студент үөрэнэ сылдьарын, улуус салалтата институту кытары бииргэ үлэлэһэрин—улуустааҕы гимназияҕа техническэй колледж аһыллыбытын кэпсээтэ, салгыы бу хайысхаҕа өссө сибээһи бөҕөргөтөр былааннаахтарын билиһиннэрдэ. Көрсүһүү кыттыылаахтара дуогабар түһэрсэн бииргэ үлэлииргэ быһаарыы ылыннылар.

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРЕЗИДЕНЭ М. Е. НИКОЛАЕВ КЫТТЫЫЛААХ МУНЬАХ

Кулун тутар 1 күнүгэр СР Президенэ М. Е. Николаев кыттыылаах муньах буолла. Итиннэ «Саҥа үйэҕэ киириигэ эрэллээхтик стартааһын—республикаҕа стратегическай хайысхаларга сайдыытыгар күүскэ киирэргэ мэктиэтэ» диэн СР Президенэ М. Е. Николаев ыҥырыы суругунан сибээстээн 2001 сылга Алдан уокуругун улуустарын соруктара» диэн дакылааты СР Правительствотын Председателин бастакы солбуйааччы А. К. Акимов оҥордо.

Муньах бэбиэскэтин сүнньүнэн 8 киһи тыл этэ. Кинилэр истэригэр иккиһинэн биһиги улууспут «Тумара» бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта А. А. Аянитов этэ. Кини бэйэтин этиитигэр БАМ тутааччыларыттан биирдэстэрэ буоларынан киэн туттарын, Нерюнгри куорат улааппытын, аныгылыы туттуулардаах, кэрэ көстүүлээх куорат буолбутун көрөн үөрбүтүн, киэн туттубутун туһунан этэ. Салгыы бэйэтин хаһаайыстыбатын үлэтин-хамнаһын билиһиннэрдэ уонна тыа хаһаайыстыбатын бородуукусуйатынан хааччыйыыга дуогабар быһыытынан үлэлэһиигэ Чурапчы улууһа бэлэмин, онуоха кини бааһынай хаһаайыстыбата көмөлөһүөн сөбүн бэлиэтээтэ. Итиниэхэ сыананы олохтооһун уонна таһыыга көмөнү оҥоруу улахан оруолу ылыаҕа диэтэ. Түмүгэр Чурапчы улууһа СР Президенэ М. Е. Николаевы үһүс болдьоххо Президент быыбарыгар туруорунарыгар ыҥырыы ылламмытын этэн туран, муньах кыттыылаахтарын бу көҕүлээһинин өйүүлэригэр ыҥырда.

Муньаҕы түмүктээһиҥҥэ СР Президенэ М. Е. Николаев тыл этэ. Кини бу түмсүүгэ ылыллыбыт докумуоннары кытары билистим, түмүктэрэ миигин астыннардылар диэтэ. Соҕуруу Саха сирин сайдыытыгар улахан болҕомто Россия салалтатын өттүттэн уураллар буолбутун бэлиэтээтэ. Салгыы кини Индия государствотыгар сылдьыытын кэпсээтэ. Итиннэ алмааһы кырыылааһыныгар сүдү үлэ ыытылларын, бриллианы оҥорууга улахан ситиһиилээхтэрин, биһиги кинилэр опыттарын туһаныахпытын сөбүн этэ. Алдан уокуруга биир улахан, сайдыылаах уокурук буоларын бэлиэтээн туран, атын уокуруктардыын бииргэ үлэлэһэргэ, опыты атастаһарга ыҥырда. 2001 сылга үлэлээһиҥҥэ соруктары туруорда.

Муньах кыттыылаахтара тыл этиитигэр эһиилги кылларииларыгар СР Президенэ М. Е. Николаев үһүс болдьоххо туруорунарыгар ыҥырыы ылыннылар.

ДУОГАБАРДАР ТҮҺЭРСИЛЛИННИЛЭР

Чурапчы улууһун дьаһалтата «Нерюнгри» разреһы уонна «Горпищеторг» МУП-у кытары тыа хаһаайыстыбатын бородуукусуйатынан хааччыйыы дуогабарын түһэрсистилэр.

Бу дуогабар быһыытынан, «Чурапчы» ТХПК 100 тонна ынах этинэн, 20 тонна арыынан, 10 тонна убаһа этинэн хааччыйыыга, Сылаҥнааҕы потребобщество 100 тонна хортуоппуйга, 30 тонна арыыга дуогабардаста. Итиниэ таһынан туорах бурдугу уонна оттугу эмиэ сөбүлэһии түһэрсиллиннэ. Дуогабардар бу сыл сыыппаратыгар түһэрсиллиннилэр, сыанатыгар өссө тугу сөбүлэһиини оҥоһуллуохтаах. Дуогабардарга баһылыгын бастакы солбуйааччы П. Н. Мишкин, «Чурапчы» ТХПК бэрэстэбиитэлэ В. П. Чичигинаров, Сылаҥнааҕы потребобщество председателэ О. П. Монастырева, «Нерюнгри» разрезатын генеральнай директор Г. Ф. Алексеев, «Горпищеторг» МУП директора В. И. Киянова илии баттаатылар. Маннык дуогабардар иннинэ өттүгэр куорат сабыылаах тэрилтэлэрин кытары түһэрсиллэллэрэ былааннаналлар.

Бу түмсүү кэмигэр «Чурапчы» ТХПК дьаарбаҥкаҕа кыттан 127 тыһ. солк. бородуукусуйаны атыылаата. Болтоҥо дьаһалтатын баһылыга Г. Г. Лебедев өйүүр дьыалаанан тутуллуохтаах культурнай-спортивнай комплекска туттуллар арочнай конструкциялары булан тиэйтэрэн аҕаларга кэпсэттэ. Ыччат управлениетын начальнига А. А. Захаров Нерюнгри куорат ыччаттарын үлэлэрин-хамнастарын кытары билистэ, үөрэтэр-үлэлэтэр комбинакка сылдьан опыт атастаста. Алдан уокуругун ыччаттарын управлениеларын начальниктара Нерюнгри куорат ыччатыгар, туризмҥа уонна спорка отделыгар түмсэн сүбэ муньахха кыттыннылар.

А. СЛЕПЦОВ.

● ЗДОРОВЬЕ

Донорство безвредно, донорство почетно

Доноры—это люди, добровольно сдающие свою кровь в станциях и пунктах переливания крови.

Донорство в нашей стране почетное дело, сознательный, гуманный, патриотический акт. Стремление помочь товарищу, другу, близким, попавшим в беду.

Донорство совершенно безвредно, это подтверждается здоровьем кадровых доноров, сдающих кровь десятки раз в течение длительного времени без ущерба для здоровья. В нашем улусе проживает 11 Почетных доноров России, сдавшие кровь 40 и более раз.

Доноры различаются. Доноры кадровые и активные—эти доноры, сдающие кровь регулярно.

Резервные доноры—сдавшие кровь один раз в год и в течение года они считаются донорами резерва.

Доноры-родственники—сдающие кровь родственникам.

Доноры-плазмы—сдающие плазму крови.

Донором может стать здоровый человек с 18 до 60 лет, не имеющий противопоказаний.

Что такое кровь? Кровь—это жидкая часть организма, которая двигается в кровеносных сосудах. Кровь состоит из форменных элементов и плазмы. Форменные элементы—это, в основном, эритроциты, лейкоциты, тромбоциты и т. д. Эритроциты—красные кровяные тельца содержат гемоглобин, который доставляет в ткани кислород. Лейкоциты—это белые кровяные тельца, они борются с микроорганизмами.

В плазме содержатся разнообразные питательные вещества, белки, жиры, углеводы, витамины, микроэлементы, соли.

В организме человека содержится до 8-10% крови от общей массы тела.

Столетний опыт донорства доказал, что взятие крови 450 мл безвредно. После кроводачи для полного восстановления объема в организме необходимо 30 дней и еще 30 дней дается для стабилизации объема крови.

Активный донор может сдавать кровь через каждые два месяца и 5-6 раз в год. При кроводаче донор теряет часть своих эритроцитов, которые восполняются из костного мозга молодыми эритроцитами и потому кровь как бы омолаживается, молодеет, а работа костного мозга активизируется.

Доноры-плазмы—это доноры, сдающие плазму методом плазмофереза, т. к., у донора берут кровь 450,0 мл, эту кровь центрифугируют, потом отделяют плазму, а кровь возвращают, переливают обратно донору. 250 мл плазмы можно сдавать с перерывами 7 дней пять раз, затем после 30 дней отдыха процесс повторяется.

Александр ПОПОВ,
врач ППК улусной центральной больницы.

ПРИКАЗ
военного комиссара Чурапчинского улуса

От 7 марта 2001 г. № 34

«О ПРИЗЫВЕ ГРАЖДАН 1976—1983 ГОДА РОЖДЕНИЯ НА ВОЕННУЮ СЛУЖБУ»

1. На основании Закона РФ «О воинской обязанности и военной службе», на территории Чурапчинского улуса с 1 по 31 июля 2001 года провести призыв граждан на военную службу в ряды Вооруженных Сил Российской Федерации.

2. Явке на призывной пункт Чурапчинского улуса подлежат все граждане 1983 г. р., которым ко дню призыва исполнилось 18 лет, а также граждане 1976—1982 г. р., у которых истекли сроки отсрочки от призыва или не призванные ранее на военную службу по различным причинам, в том числе граждане, окончившие государственные образовательные учреждения высшего профессионального образования, прошедшие обучение по программе офицера запаса.

3. Все граждане, подлежащие призыву на военную службу в ВС РФ, обязаны прибыть на призывной пункт или военный комиссариат, в точно назначенные дни и часы, имея при себе ниже перечисленные документы: удостоверение личности, характеристику с места работы или учебы в 2 экз., справку о составе семьи, копию медполиса, документ об образовании, копию свидетельства о рождении, 2 фотографии 3х4.

4. Граждане, подлежащие призыву на военную службу, не получившие повестки, обязаны прибыть на призывной пункт в период с 9 апреля по 13 апреля 2001 г. Призывной пункт работает с 8 ч. 30 мин.—17 ч. ежедневно.

5. Все лица, подлежащие призыву на военную службу, временно пребывающие на территорию Чурапчинского улуса, обязаны незамедлительно возвратиться к месту постоянного жительства и явиться в военные комиссариаты городов и улусов постоянного жительства для прохождения призывной комиссии.

6. Граждане, своевременно не явившиеся или уклонившиеся от явки на призывной пункт, несут ответственность согласно действующему законодательству РФ.

7. Главам местных администраций—обеспечить оповещение, сбор, доставку граждан, подлежащих призыву, на призывную комиссию в полном составе под руководством помощников или ответственных должностных лиц.

8. На основании Закона Российской Федерации «О воинской обязанности и военной службе», руководители организаций, предприятий и учебных заведений обязаны освободить граждан, подлежащих призыву, от работы и учебы на время, необходимое для прохождения призывной комиссии и обеспечить прибытие на призывной пункт.

9. Для обеспечения отправок призывников на Республиканский сборный пункт оплату автотранспорта произвести за счет администрации улуса.

10. Для разъяснения жителям Чурапчинского улуса положений Закона Российской Федерации «О воинской обязанности и военной службе» по понедельникам и четвергам каждой недели с 14 ч. до 17 ч. в военном комиссариате Чурапчинского улуса проводить дни открытых дверей.

Военный комиссар Чурапчинского улуса
подполковник П. ПЕСТРИКОВ.

● УЛУУСТААҔЫ ДРАМКОЛЛЕКТИВТАРЫ КӨРҮҮ

КӨРӨӨЧЧҮЛЭР БЭРКЭ СЭРГЭЭТИЛЭР

Хатылылар улуустааҕы драматическай коллективтары көрүүгэ Н. Гоголев «Иннэ үүтүнэн» диэн икки оонньуулаах, 4 хартыыналаах сатирическай комедиятынан кыттыннылар. Тиэмэтин табан булууга, айымньы актуальноһыгар жюри чилиэннэрэ үрдүк сыаналары туруордулар. Кырдьык даҕаны, бу комедияҕа сээр-мөһөөтү, ыал айылгыта харыстабыллаахтын сыһыаннаһыы, аҕа сиэстэрэх кэлүүнэ үүстэргэр, киһилэр хаалларбыт ойдобуллэригэр сыһыан темалара бүгүҥҥү күнү кытары таарыйаллар.

Культура дьиэтэ—«Ситим» социальнай-культурнай киин ыраастыга, сырдыга, сцена аһар-сабар быһыыттан саҕалаан кулисалара хоп-дьап курдук, көрөөччү олорор миэстэлэрэ билиҥҥи көрдөбүлгэ эппиэттииллэр (сорудахтаһыта 60 тыһ. солк. суумаҕа оҥорторбуттар) уонна эрэ үөрэ-көтө сылдьыан, кыттыылар бары дьаһалларга кыттан курдук. Өссө биир бэлиэтээн көрбүтүм көрөөччү культурата үрдээбит буолла. Ол курдук, олох кыра оҕолуттан кырдьаҕастарга тиийэ айымньыны улахан болҕомтолоохтук көрдүлэр, күлүүлээх түгэннэргэ күллүлэр, атын таһыгар олордулар. Оҕолор эттүлэриттэн киирэ-тахсыы, көрөөччүлэри мэһэйдээн маанылаан олоруу таһанкалыыбата.

Комедияҕа чааһынай сабиинньэ көрөөччү Мороду райпо председателэ Петр Петровичтыын киксэлэр дарыабыгар быстын, сотторуга даҕаны «Мааны кырдьаҕастарга» сабиинньэ хотоовун тутарга быһаараллар. Маныаха ааҕр чааһыламыттар олтубут, киитэрэй, дьоҥу сүүйэр эрэ айдаан-саҥалаах Мороду сыала-соруга биир—дьон-сэргэ айдаара, туруорса кыайтаро кооперативтар бирэтэдэлэрин фермаҕа тутта оҕону хабыһы. Ол аатара орайуон кырдьаҕас актрисата Анна Васильевна туруорсуутунан бу ытык миэстэ, үтүө олох киһилэрин уонна оҕосуттарга анаабыт [illegible] туоар сиэ, киһи [illegible] айылҕата сибииктэ хотоно тутулларыттан быһыаар.

Мороду уобараһын Гаврил Федоров кыайа-хото туттан оонньоото. Кини туттара-хаптара, саҥата-иҥэтэ улахан оруоҕу ылыахха сүрүн тоһуу буоллулар. Биир табыллыбыт уобараһынан Меланья (Розалия Данилова) буолла. Маныаха оонньооччу мимикатын үрдүк таһымын тоҕорбута, бэл хараҕын хамсатыыларын кытары уобараска киллэрбитэ көрөөччүлэр, жюри бэлиэтээбиттэрэ ааа. Петр Петрович оруолун толорбут Михаил Иванов ордук түмүктүүр хартыынаҕа табыллан оонньоото. Өссө биир табыллыбыт уустар киһи (шабашник) Айдиһи оруолун толорбут Виталий Федоров оонньооһуна буолла. Кини кэннэ омук киһитин хамсаныытын, саҥатын-иҥэтин (акцентын) табыллан толордо.

Жюри итэҕэс быһыытынан сорох толорооччулар тылларын ааҕыныыларын бэлиэтээтилэр, уобарастаары сито киирбэтэхтэрин бэлиэтээтэ. Сценаны кэрэтик, үтүмэн-куйаһыыр хамсаныылары сэргээх таһымнаах. Көрөөччүлэр даҕаны, жюри даҕаны комедиянан артыыстар, оонньооччуларга махтанан тарҕастылар.

А. СЛЕПЦОВ.

Кэм ирдэбилинэн

Сорудахтаныа Дьокуускай народнай театр сценатыгар улуус [illegible] драматическай коллективын олохтоох автор, ол. А. Дьячковская «Үтүө үтүөнэн [illegible]» диэн олох тыһыырдарын таарыйар, социальнай, психологическай айымньытын, хараҥалар дьуулларытар туһаарда. Мария Андреевна айымньылара Саха тыйаатыр үөрүүтэлээн, автор ааҕа тарыаттыччаан үүлээбитэ. Билиҥҥи культура, түөлбэнэн үлэ тутаах киһитэ. Кини мискиит үлэлэригэр туһах эрэ түмүктээх буолларытар аһаҕастык көр бүх оҥоһуллах буоллаллар. Ол курдук, Кини да буоллун, дьон кэргэн курулатаҕыга да буолуун,—хаһан да кини тутуурдаах, өттүк харалаах кэллэллэр.

Ити турбут спектакль билиэтэ кэм ирдэбилинэн эргэлүүттэн суруллубут буолан, көрөөччүлэр чуттаах олорон көрдүлэр. Хаһаан бараар драматическай айымньыны суруйуу литература жанрдарыттан биир уустуктара буоларын аһаа үөрэхтээх литераторлар тоһоҕолоон бэлиэтииллэр. Ол эттүнэн маны көрдөххө, тылынан-өһүнэн, тутулунан, сюжетынан, кульминация суохтук таһымнаах суруллубут. Сүрүн оруолларын толорбут артыыстар сөптөөхтүк сүүмэрдэнэн, тылларын билиилэрэ туспаах уобарастарын арыйыыларыгар тоһуу күүс буолбута саарбаҕа суох. Бу сценалары тоһуу күүс буолбута сарбаҕа суох. Бу сценаҕа дэриэбинэ итэҕэс-быһаҕас, кулук отто тыынаҕа дэриэбинэ итэҕэс-быһыыраан сыраатылар. Сценаҕа эгэрдэс ийэ Анна Дьаарыйа сыраатылар. Сценаҕа эгэрдэс ийэ Анна Дьаарыйа. Кини оскуолаҕа үөрэнэр уолунуун Ньургуйа. Кини оскуолаҕа үөрэнэр уолунуун Ньургуйа. Улахан уола Мэхээс куораҕа биир кууһун олороллор. Улахан уола Мэхээс куораҕа биир хирург. Нарҕана эрэ эдэн, оҕолорун бэйэтэ бэлэр хирург. Нарҕана эрэ эдэн, оҕолорун бэйэтэ иитэн-улаатыннаран туруорбут, дьоҥҥо үтүөнү эрэ баҕарар, киһилэргэ үчүгэйи эрэ көрөр, сылаас-сымнаҕас майгылаах Анна оруолун толорбут оскуола маҥан учуутала П. П. Заболоцкая айымньы идеятын көрөөччүлэргэ тиэрдэргэ сыралаһан үлэлээбитин бэлиэтиибит.

тахсыа аада. Таһа даҕаны киһи дьиэтигэр дьэдэбиннэ Арассыыйа хоп-сап холбокута олоҕун хостуу сылдьар, сыгылаан дьүөгэ буолан сэтээччылары уһаты-туора тыынан, хабыс сыһыаннаах көрсүбүккэ, эллэнэн талааннаах уһуну-кэтэһи толкуйдаан, үтүө үтүөнэн

телевидениеттэн өйдөтө, быһаарар сатыыр. Хоп-сап хаата Балбаара (М. Сергеева) кэм-кэрдии кытта көрсүтэ эрдэ, киһиэхэ олохтоох сатарыйан эрарда, эрэнситтэрин, оҕосуттарын, арыгылаабыттарын уолаһаннаах билиэтэн, ис-иһиттэн эргэбирэн иһүү-һаа буолан сэһэргиир, информацияны хомуйсарыгар эссэ телефону кытта туһанар. Балбаара маныыкка тиийэригэр, бэйэр, арыгыһыт Дьаакып (К. Карпов) эмиэ буруйдаах буолаарай? Мария Сергеевна оруолун кыайа-хото тутан оонньообута оһоҕо биир тыыныгар, татымна ибиэктиэбиктэ барыларыгар ити олото улахан жюри астынан туран бэлиэтээтэ. Олоххо тугу туох буолбатаҕа баарый, Тамара (В. Шестакова) нуучуһут киинэ барда. Маны атын ардахтара чочечанно да күттүүллэр ааан. Василиса Шестакова оонньуурун урукуттан даҕаны көрөөччүлэр чугастык илиилэр этэ, бу да сырыыга олох буолла. «Садахо олоҕоох дьиэтэр кинин эрэ харыстааҕын оҕолорун сайдыытыгар сыһыары туттан табыллан оонньоото. Куорат сирдэр кини олох олоҕу, эрэ тэрээһин уһуору уһансарга киллэрэн биир буккуллаах герой Дьаакып (В. Миронова): «Мин куну быһа тыынахтарбына эрэ толорбут кини дьиэ сиһилэлээхтинэ. Оҕолорун тот, доруобай буолаахтарына, оччон ордук үтүөй кэрэ мииэхэ суох,—диэн кэрэһиилэр уонна итинник

сэһэннэри сылаасчаан кэрэһиллэр, дьонно-сэргэҕэ оннуларгар сыһыаннаннар. Араас эгэлэ-бугулу сиппэтэ суох, саҥа суруйааһах, үчүгэйи эрэ туттуур. Даайыс Вера Миронова толоруутугар айымньы биир чинчилээх кыраасканаах уобараһа буолла.

Кайдар тыһыгар түгү бирэтии олоруох ыйаалаах атуочуттарын үтүйэр уутуу уамыу тураа дьарыкталлар, алыс сол олоҕун айыаабыт Степанова Августа Николаевна оһоолоох герой быһыытынан бэрдэ табыллан оонньоото.

Бу кырдьык, олтон-кыттан, эдэр-эдэр бэлэдэннэһиннэ туһугуттан айымньы автора уонна туруорааччыта Мария Дьячковская артыыстары сыппаахтык сүүмэрдээбитэх, итэ айымньы өйүн өйүнэн арыллан көрөөччүлэргэ таһымнаахтык тиһиктэргэ болҕомто ааҕыммытын. Итэҕэс этиилэр ылааххын, суруйааччы, уопуттарын тутуутуга уорамнаах уорааннахтарын, быс маннык ыстыынан сценкалары уустууна сырдатыны суоруутта, оҕолор норуоттарын артыыстар биир аналын кэлэр оонньуурдарыгар (бодорун сценаҕа) билиһиннэрэ сэп.

Мындааҕайдар култууратаахтара, киинтэн-хомуттар батыһааччылар буоллар, бу айымньы быраан үрдүк кэрдиигэ турара хааллара. «Үтүө дьылаааҕыа култуура тутуута сайаламмыт тэтэмин ылыыгыаабыкка, кэлээрээ эксуулаах тутуутунаан бэлэрэххэмэ 2002 сылы кэрсэ бүттэр ханнык!

Г. ПОПОВ.

КӨМӨЛӨҺӨРГҮТҮГЭР ЫҤЫРАБЫТ!

Убаастабыллаах биир дойдулаахтарбыт, Үөһээ Бүлүүттэн, малдьы Бүлүүттэн, Ньурбаттан, Сунтаартан төрүттээх Чурапчы улууһун олохтоохторо!

Бу дьыл тохсунньу 5 уонна олунньу 24 күннэригэр уот барыытын түмүгэр төрөөбүт Үөһээ Бүлүүбүтүгэр икки улахан иэдээн таҕыста — поликлиника икки этээстээх уонна ССРС народнай учуутала Михаил Андреевич Алексеев төрүттээбит 2 №-дээх оскуолатын (урукку гимназия) дьиэлэрэ умайдылар. Поликлиникаҕа ыарахан сыаналаах элбэх араас диагностыыр-эмтиир аппаратура умайбытын улуус бэйэтин кыаҕынан чөлүгэр түһэрэр кыаҕа суох буолла. Онон бары биир дойдулаахтарбытын, малдьы Бүлүү сүнньүн улуустарыттан төрүттээх бары дьону-сэргэни үбүнэн көмөлөһөөрүҥ диэн ыҥырабыт!

Харчыны Чурапчы сэлиэнньэтигээҕи хаһаайыстыбаннай маҕаһыын (Сельхоз тэхникэҕэ баар) сэбиэдиссэйигэр Маркова Марта Ивановнаҕа үлэ кэмигэр ким хайдах кыахтааҕынан кулун тутар 25 күнүгэр диэри тиэрдэргитигэр көрдөһөбүт.

СР үтүөлээх враача АЛЕКСЕЕВ Г. Н.

Чурапчытааҕы киин балыыһа анестезиолог-враача БОРИСОВ С. Х.

СР доруобуйатын харыстабылын туйгуна СИБИРЯКОВА С. С.

СР үөрэҕириитин туйгуна ПАВЛОВА Т. В.

СР культуратын туйгуна Малышева В. А.

Чурапчытааҕы гимназия директорын солбуйааччы ТОБОХОВ С. В.

КУЛУН ТУТАР 29 КҮНҮГЭР ХАТЫЛЫТААҔЫ «СИТИМ» СОЦИАЛЬНАЙ-КУЛЬТУРНАЙ КИИНИГЭ ЫЫТЫЛЛАР ДУЭТ, ТРИО (ДЬИЭ КЭРГЭН ДУЭТА, ТРИОТА) ТОЛОРУУЛАРЫГАР «ЫЛЛАМ ЫРЫА АРГЫСТААХ» ДИЭН ҮГЭС БУОЛБУТ ЫРЫА КОНКУРСУН БАЛАҺЫАННЬАТА

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: Хатылы нэһилиэгин дьаһалтата, дьиэ кэргэнэ отдела, «Ситим» СКК, улуустааҕы культура управлениета.

СЫАЛА-СОРУГА: саҥа талааннары көрдөөһүн, айар коллективтары тэрийии.

БАЛАҺЫАННЬАТА: 18-тан үөһэ саастаах дьон кытталлар. Икки нүөмэр ирдэнэллэр. Баяннаан, гитаралаан, фонограмманан доҕуһуоллааһын көҥүллэнэр.

СЫАНАЛАНАР: толоруу уус-уран таһыма, музыкальнай киэркэйии.

НАҔАРААДАЛААҺЫН: нэһилиэк дьаһалтата Гран-прины олохтуур. Кыайыылаахтары анал Дипломнар, бириистэр күүтэллэр.

Нэһилиэктэрдээҕи культура үлэһиттэрэ ыллыыр дьоҕурдаах, баҕалаах дьоннорҕутун тэрийэн аҕалан кыттыннарарҕытыгар көрдөһөбүт.

Билсэр тел.: 42-501, 25-373, 25-322.

Тэрийэр комиссия.

МАХТАНАБЫТ

Таптыыр аҕабыт, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕа, I группалаах инбалиита, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтооҕо АРТЕМЬЕВ Николай Васильевич П 86 сааһыгар уһун ыарахан ыарыыттан бииһиги кэккэбититтэн олох туораата.

Ити ыарахан кэммитигэр транспорунан көмөлөспүт гимназия директора А. С. Иустиноваҕа, суоппар А. Т. Карсанаевка, эдьиийдэрбитигэр М. Н. Неустроеваҕа, Е. Н. Андросоваҕа, Т. А. Петроваҕа, балтыбытыгар Т. Н. Софроноваҕа, убайбытыгар С. Е. Сидоровка, Чурапчытааҕы эт-үүт комбинатын коллективыгар, директор А. Т. Ноговицынка, профком председателэ Л. Д. Александроваҕа, бииргэ үлэлээбит үөлээннээхтэрбитигэр моральнай, материальнай өйөбүллэрин иһин улахан махталбытын тиэрдэбит.

Бука барыгытыгар үтүө доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабыт.

Кыргыттара, күтүөтэ, сиэннэрэ.

x x x

Бу дьыл олунньу 25 күнүгэр бииһиги аҕабыт, Чурапчытааҕы эт-үүт комбинатын суоппара ДОВЛЕТОВ Сапар Какаджанович эмискэ ыалдьан өлбүтүгэр күүс-көмө, өйөбүл буолбут «Чурапчы» ТХПК коллективыгар, директор А. Т. Ноговицынка, профком председателэ Л. Д. Александроваҕа, табаарыстарбытыгар Нина Тимофеевнаҕа, Александр Дьячковскайга, коллегаларбар, бииргэ үөрэммит оҕолорбор, аймахтарбытыгар, ыкса ыалларбытыгар, түөлбэбит олохтоохторугар, Чурапчы орто оскуолатын администрациятыгар, кутурҕаммытын үллэстибит бары дьоммутугар улахан махталбытын тиэрдэбит.

Барыгытыгар кытаанах доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабыт.

Довлетовтар дьиэ кэргэттэрэ.

Эҕэрдэлиибит!

Күндү кэргэммин, ийэбитин, эбэбин, доруобуйа харыстабылын ветеранын, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтооҕун ШИШИГИНА Анна Михайловнаны үйэ аҥаардаах үөрүүлээх үбүлүөйүнэн итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эйиэхэ, күндү киһибитигэр, күн сиригэр сырдык, ыраас халлааны, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, бииһиги өрөөбүтүгэр бу курдук өрүү үөрэ-көтө сылдьаргар баҕарабыт.

Кэргэниҥ, кыыһыҥ, оҕолоруҥ, сиэниҥ.

БАСТЫҤ БУЛЧУТ, СААҺЫТ, БИИР ДОЙДУЛААХПЫТ С. И. ЯКОВЛЕВ БИРИИҺИГЭР СЫЛАҤ НЭҺИЛИЭГИН БУЛЧУТТАРЫН БУЛТ СААТЫНАН ЫТЫЫГА КҮРЭХТЭҺИИЛЭРИН БАЛАҺЫАННЬАТА

ЫЫТЫЛЛАР СИРЭ, БИРИЭМЭТЭ: Уһун Күөл бөһүөлэгэ, Булгунньах, муус устар 14 күнэ, күнүс 1 чаастан.

СЫАЛА-СОРУГА:

—ытыы спордун улуус, республика олохтоохторугар пропагандалааһын;

—С. И. Яковлев аатын үйэтитии;

—бастыҥ ытааччылары булуу, сааһыттар маастарыстыбаларын үрдэтии;

—булчуттар обществоларын чилиэннэрин сыһыаннаһыыларын тэрийии;

—улууска ытыы спордун саҥа көрүҥүн тэнитии уонна байытыы.

ТЭРИЙЭЛЛЭР: Сылаҥ нэһилиэгин дьаһалтата, булчуттар уонна балыксыттар обществолара, улуустааҕы «Сахабулт» управлениета.

Күрэхтэһиини аналлаах комиссия салайан ыытар.

УСУЛУОБУЙАТА: күрэхтэһии автомат уонна икки уостаах 12 калибрдаах саалларынан ытыллар. Омук саалара күрэхтэһиигэ кыттыбаттар.

Күрэхтэһии үс көрүҥүнэн ытыллар: «Олорор кус», «Сүүрэн иһэр куобах», «Көтөн иһэр кус».

«Олорор кус»: 50 м сиргэ кус толору профила ыйанар. Кыттааччы туран эрэ 2-тэ ытар.

«Сүүрэн иһэр куобах»: 40 м сиринэн тардыллыбыт боробулуоха устун куобах профила сүүрэр. Кыттааччы туран эрэ 2-тэ ытар.

«Көтөн иһэр кус»: 30 м сиртэн туран эрэ 2-тэ көтөрүү.

Бары этаптарга ботуруону тэрийээччилэр биэрэллэр, бэйэ ботуруона көҥүллэммэт.

Дьахталларга салгын саатынан 10 метргэ очкоҕа ытыыга күрэхтэһии ытыллар. Ытааччыга 5 буулдьа бэриллэр, ким элбэх очкону ылбыт кыайар. Усунуоһа 50 солк.

Күрэхтэһии кэмигэр сыарҕалаах аттар сүүрүүлэрэ, бөтүүктэр охсуһуулара, о. д. а. күрэхтэһиилэр буолуохтара. Салгын саатынан ытыыга аттракцион, атыы-тутуу тэриллиэҕэ.

Кыттааччыга көрдөбүллэр:

Кыттааччы саата регистрацияламмыт, сыллааҕы усунуоһа төлөммүт, булчут билиэттээх буолуохтаах.

Саатын хаалаах илдьэ кэлиэхтээх.

Хас биирдии кыттааччы 150 солк. усунуос төлүөхтээх.

Кыттааччы куттал суох буолуутун усулуобуйаларын толоруохтаах.

КЫАЙЫЫЛААХТАРЫ БЫҺААРЫЫ, НАҔАРААДАЛААҺЫН: кыайыылааҕы үс көрүҥҥэ түспүт доруобуоньук уопсай ахсаанынан быһаараллар, кыайыылаахтары араас сыаналаах бириистэр күүтэллэр.

Бу үс сылга биирдэ ыытыллар күрэхтэһиигэ кэлэн кыттаргытыгар, дуоһуйа сынньаналларгытыгар ыҥырабыт!

С. И. Яковлев табаарыстарыттан, үлэлээбит тэрилтэлэриттэн спонсордааһыны, көмөнү күүтэбит.

Тэрийэр комиссия.

БИЛЛЭРИИ

Кулун тутар 7 күнүгэр ЧФКЦ манеһыгар буолбут «Саҕах-шоу»-га оонньоммут сүүйүүлээх билиэттэр ордуктара:

Киирии билиэккэ

0389—радиомагнитофон
0699—тоҥорор камера

Лотереяҕа

2791—үүт иһэр сервиз
2529—чэй иһэр сервиз
1742—баттах кырыйар электрическэй массыына
0189—кириэһилэ

Комиссия.

Мин киэн туттар дьонум

Мин эһэм Макаров Семен Васильевич 1920 сыллаахха Сылаҥ нэһилиэгин Улахан Күөл уһаастыгар Хатыгнаах диэн алааска дьадаҥы дьиэ кэргэнигэр төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүт алталар. Эһэм оҕо сааһа бу алааска ааспыта. Киин оскуолаҕа киирэр кэмэ кэлэн, Бороҕо Булгунньахтаах оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ. Үс кылааһы эрэ бүтэрбитин кэннэ аҕата өлөн салгыы кыайан үөрэммэтэҕэ. Онон кыра эрдэҕиттэн улахан дьону кытта тэҥҥэ колхоз ыарахан үлэтигэр эриллибитэ.

Эһэм Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылааҕа. Ол курдук, Японияҕа 888 №-дээх 4-с стрелковай полкаҕа пулеметчигынан сылдьыбыта. Дойдутугар 1946 сыллаахха эргиллэн кэлбитэ. Колхозка бирigadьыырынан, кэлин өр сылларга сылгыһытынан үлэлээбитэ. Эһэбит 1956 сыллаахха эбэбитин Александра Прокопьевнаны кэргэн ылан ыал буолбуттара. Кинилэр 12 оҕоломмуттара. Олортон 11-дэрин ыал оҥорон, олохторун тэрийэн, 32 сиэн таптаһын биллилэр. Билигин эһэлээх эбэм Улахан Күөлгэ оҕолорун кытта олороллор. Сиэннэрин, хос сиэннэрин көрөллөр, үөрүүлэрин үллэстэллэр, сүбэ-ама, көмө буолаллар. Мин кинилэринэн киэн туттабын уонна өссө да өр сылларга ыалдьыбакка уһуннук дьоллоохтук олороллоругар баҕарабын.

Оҕолорго туһаайан этиэм этэ: эһээлэргитин, эбээлэргитин харыстааҥ, кинилэргэ куруук көмөлөһүҥ, хомотумаҥ, үөрэхтээх, үлэһит дьон буолан үөрдүҥ уонна кинилэринэн киэн туттуҥ.

Валя МАКАРОВА,

Сылаҥ орто оскуолатын VI кылааһын үөрэнээччитэ.

СҮТҮКТЭННИБИТ

Пермяков Михаил Иннокентьевич аатыгар бэриллибит водительскай биримиэннэй талуону уонна лицензияны ким булбут миэхэ 27-540, 42-206 телефоннарга биллэрэргитигэр көрдөһөбүн.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Саахары, кг —19,5, куула—975 солк.
Мээкэ бурдугу, куула—425 солк.
«Крот» мотоблогу—13500 солк.
Ат охсорун—14000 солк.
Зернодробилканы—13500 солк.
«Кама» эл. насоһу—1600 солк.
«Малыш» эл. насоһу—1100 солк.
Уу шлангатын, 25 м—787 солк.
Гидрошлангалары.
Хайыһардары, хаҥкылары.

Хаһаайыстыбаларга, биирдиилээн дьоҥҥо күһүҥҥү үүнүүнэн нахсыга хортуоппуй сиэмэтин атыылыыбыт, сайаапкалары ылабыт.

Чурапчы сэл., аэропорт, «Баймалыт» маҕаһыын. Тел. 41-387.

x x x

Т-40 тракторы, сүүрэр туруктаах. Сыаната—кэпсэтиинэн. Билсэр тел. 26-234 (Дириҥ бөһ.).

x x x

Балтараа уонна икки ыйдаах боруода сибиинньэ оҕолорун. Тел. 23-254.

x x x

1999 сыллаахха тутуллубут 6,5 x 6,5 м кээмэйдээх, 5 x 5 м эбии тутуулаах хаһаайыстыбаннай объегы көһөрөн ылларга. Олорор дьиэ, гараж буолуон сөптөөх. 24-353 телефонынан (Одьулуун) биллэргитигэр.

Күндү аҕата, Хайахсыт нэһилиэгин олохтооҕо

ПОТАПОВ Николай Иванович

72 сааһыгар ыалдьан өлбүтүнэн Чакыр орто оскуолатын I кылааһын учууталыгар Потапова Прасковья Николаевнаҕа дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чакыр орто оскуолатын уонна «Күнчээнэ» уһуйаанын коллективтара, I кылаас төрөппүттэрэ.

Тапталлаах ийэтэ, Мэҥэ-Хаҥалас улууһун Тыллыма нэһилиэгин олохтооҕо

АФАНАСЬЕВА Ирина Афанасьевна

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн Михайлов Анатолий Юрьевичка—Кыта Баалыга дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчы улууһунааҕы «Сырдык Аартык» түмсүү Сүрүннүүр сүбэтэ.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 дом. Телефоны: редактор — 41-332, отделы — 41-265.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Правительство Республики (Саха Якутия). Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54907

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэһэр буолбатах. Суруктарга ыйыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.

Чурапчинская улусная типография. Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат».

ЗАКАЗ № 30. Подписано в печать 12. 03. 2001 г. ТИРАЖ 2547.